
GIZAUNDIAK

REKALDE, ITSASLARIA

Itxura on eta biotz obeko gizon au Bilbo'n jαιο zan amaseigarren gizaldian; eta aro aretako itsasgizonik andienetar'koa izan zan.

Gudaritzari lotua izan zan gaztetandik. Eta Flandes'-ko gerratean gogor jokatur'k, arin eldu zan kapitan mailaraiño. Andik etorri, ta Idiaketz, Felipe II'aren idazkari ospetsuaren loiba bategaz ezkondu zan Begoña'ko Andra Mari'ren eliza nagusian.

ITSASOAN

Andik laster itsasoko zeregin andietara sartu zan. Ameriketatik ona etozan itsas-onizien gidari ta gordari.

ivladeña'ko ugarteetan ontzi bi galdu ziran bein; eta berak jaso ebazan areen urre ta gaiñerako sorta baliotsu guztiak. Irlanda'ko gerrate bitartean, ango lurraldean sarrazo eban, beste bein, emengo gudaritalde polita, ango katolikuai lagun etortzearren.

Beste bein, Erregeren ontziak borroka gogorrean egozan prantziarren aurka. Españiarrak galdu, ta ertzera igeska etozenean, an agertu jat en gure Rekalde andia bere ontziakaz. Agertu ta borrokari lotu, jo ta ke; ta arerioen ontzi batzuk urpera bota, la beste batzuk artuz, sekulako garaitza lortu eban.

ONTZIGILLE

Idazki luze bat egin eutson Rekalde'k erregeri, Ameriketatik onako bide luze ori itsaslapurrez garbituta gero. Eta sekulako oarrak ipinten eutsozan itsasontziei buruz ta euron gorabera guztietaz: ontziak zelan egin, euren mutil eta nagusiak zelangoak, zelan ekin itsasoan eta abar.

Erregek gogoz artu oarrak, eta Kantauri itsasoko ontzigille egin eban gure Rekalde trebea. Gatz barria artu eban bertoko ontzitegiak. Eta len baiño ontzi eder eta andiagoak urten ziran andik laster.

Liburu barri bat egin eban, orretarako. Ona, aren idazpurua: «Relacion de las medidas que han de tener los mastiles v vergas para los galeones de su armada».

ONTZIDI NAGUSIA

Kantauri itsasoko ontzi guztien buru egin eban, urren, erregek. Eta Rekalde'k, esku bete lanez, laster jantzi ebazan bere ontzi barriak unamaz, katez, ainguraz eta kaiioe br'kañez. Ingalaterra'rr' erasoteko ontzidi andi bat gertuten ziarduan arregeak. Ontzidi nagusi orreri «Escuadra invencible» izena ipiñi eutsoen. Orduara arte egin izan zan ontzidirik andiena zan.

Medina Sidonia'ko dukea egin eban bere ordeko erregek; eta gure Rekalde itsaslaria aren almirante.

BORROKA

1588'ko Utzaillaren 3'an asi zan borroka. Howar ta Drake ziran ingelesen buru; eta españiarren atzeko ontzizai asi ziran erasoka zist eta zast, listorak bailiran. An egoan, egon be, gure Rekalde; ta taster inguratu eban arerioen sei ontzi andik. Laster asi ziran aren ontziaren aize-oialak urratzen, dunba ta dunba; ontzi-tantaiak apurtzen, urren; ta ontzi-azala zulatzen, gero.

Orduetara luzatzen joian eraso gogorra. Zazpi mutil ilda ta beste berrogei eukazan elbarrituta gure gudalburuak; eta ez amor emon gura alan be. Gero guretariko ontziak noizbait lagun elorri, la alde egin eban areriok.

Calais'ko itsas-kolkoan sartu ziran orduan gureak. Eta ona, arerioen sei ontzi andi, danak sutan, kolko onetara abian. Medina Sidonia orrek orduan, bildurrarren, unamak askatu, aingurak jaso, ta et. afaren aurka abialzeko agindu. Eta Rekalde'k, ezetz b',..., aizearen aurka joiazela, la oker andia zala ori... Dc.na alperrik!

Ta jakiña!, Rekaldek esandakoa gertau...! Ezin, bada, aizearen aurka ingelsengana urreratu. Gero be, aizea andituz joan zan; eta sekulako ekatxa sortuaz, ontzi guztiak sakabanatu ziran.

Eta an ibilli zan egunetan gure Rekalde gaisoa, bate-tik bestera, ontzi galduak ezin salbau ta baturik. Baretu zan noizbait ipar baltza, samurtu zan itsasketa, la gureen aide jarri aizea. Ezin era oberik, eta olan esan eutson Rekalde'k Medina Sidonia'rr'. au dogu au aukera; eraso daiogun etsaiari, laster dogu geure nnenpeen-eta...

Eta Medina Sidonia zirtzillak onela erantzun: ez deust erregek etsaia jotzeko agindurik emon. Bira emon, eta goazan geure etxetara...!

ERIoTZA

Ontzirik erdiak bakarrik eldu izan ziran gure porluelara. Urpera joan ziran beste guztiak; eta eurokaz bat guretariko ainbat mutil eder.

Bobadilla dalako zaldun batek ennon eutson barri baltza erregeri. Iñongo ikera barik, zurrun eta isillik artu ebazan erregek zaldunaren itz garratzak. Medina Sidonia-renjokabidea gorai patzen asi zan, urren, zaldun ori. Eta onela erantzun eutson asarre erregek: Ez neutson nik bira emon eta iges ona etortekorik agindu dukeari.

Arpegi illun, eta oi u bildurgarriz esan ebazan erregek itzok. Eta euren garratasunak jota, andik egun batzutarra il zan zaldun doakabea.

Egun beretan il zan gure Rekalde be, Coruña'ko kaiean, ondamenti onen ganorabakeriaren atsekabe samiañak jota. Berrogeitamar urte eukazan.

UR KIO LA'k.